1 IX 1939

PIERWSZA BITWA II WOJNY ŚWIATOWEJ

Orzeł czapkowy wz. 1919 odnaleziony na Westerplatte w 2016 roku

W 1924 roku Liga Narodów przyznaje półwysep Westerplatte Polsce jako miejsce na składnicę dla transportów kolejowych i morskich z materiałami wojskowymi importowanymi do Polski. Osatecznie dla terenu przyjęto oficjalną nazwę Wojskowa Składnica Tranzytowa na Westerplatte.
Składnica stała się polską enklawą na terenie zdominowanego przez Niemcy Wolnego Miasta Gdańska.

Styczeń 1926 roku na Westerplatte przybywa pierwszy polski oddział wartowniczy. Składnicę ogrodzono murem z czerwonej cegły, wybudowano nowe obiekty portowe i magazynowe.
Rozpoczęto regularną służbę u ujścia Wisły w Gdańsku.

Od 1933 roku trwa rozbudowa systemu fortyfikacji stałych: pięc wartowni z zakamuflowanymi piwnicami wyposażonymi w stanowiska dla ciężkich karabinów maszynowych, umocnione stanowiska w piwnicach willi podoficerów oraz w specjalnie zaprojektowanym na potrzeby Składnicy nowoczesnym budynku koszar odpornym na uderzenia bomb.

W 1939 roku rozbudowano system tzw. placówek zewnętrznego pierścienia obrony. Prace często były prowadzone pod osłoną nocy.

WESTERPLATTE

25 VIII 1939

Precyzyjnie zaprojektowany system obronny

System wysuniętych umocnień terenowych wokół pierścienia.
Pięć wartowni zabezpieczajacych Koszary

1 IX 1939

04:48

Pierwsza salwa z pancernika Schleswig-Holstein. Po 7 minutach następuje szturm wojsk niemieckch na Składnicę.

Skuteczny ogień Polaków z placówek Wał i Prom zadaje duże straty stronie niemieckiej. Polacy prowadzą również celny ogień z moździerzy spod koszar, zmuszając nacierających do przerwania ataku. Salwami z działa polowego 76,2 mm Polacy likwidują gniazda CKM w Nowym Porcie.
Do południa szturm niemiecki ostatecznie załamuje się.
Precyzyjnie skonstruowany system obronny, doskonałe wyszkolenie i zdecydowana obrona pozwala Polakom utrzymać pozycje. Strona Polska ponosi minimalne straty w ludziach i sprzęcie.

4 poległych

1 uszkodzone działo polowe

2 IX 1939

Nalot ok. 60 bombowców nurkujących Stuka Ju-87.

Trafiona bombami Wartownia nr 5 zawala się – ginie tam co najmniej 6 polskich żołnierzy.

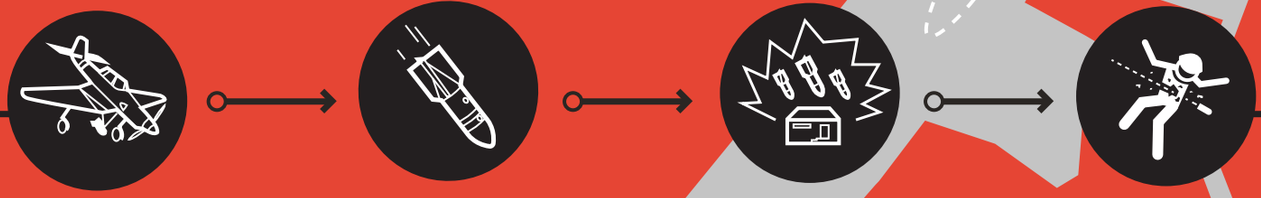

Stuka JU-87 → na składnicę spada ok. 26 ton bomb → Wartownianr. 5 → 6 poległych

3 WRZEŚNIA

TEMPO DNIA

„Westerplatte się broni" Kurjer Poranny

LWY Z WESTERPLATTE BRONIĄ SIĘ DALEJ!

3 WRZEŚNIA

3 IX 1939

Kompania Szkolnego Batalionu Saperów z Rosslau-Dessau przylatuje do Gdańska i ma pomóc w zdobyciu Westerplatte.
Niemcy prowadzą nękający ostrzał pozycji polskich na Westerplatte.
Radio i prasa w całej Polsce podaje komunikaty o bohaterskiej obronie Składnicy dla podniesienia morale wojsk w kraju.

4–6 IX 1939

4 IX 1939

Ostrzał z morza przez Torpedowiec T-196 oraz okręt Von der Groeben.

5 IX 1939

Dalsza blokada i ciągły ostrzał polskich pozycji.
W nocy strona niemiecka przeprowadza wypady rozpoznawcze polskich pozycji obornnych

6 IX 1939

Nieudana próba podpalenia Składnicy poprzez wtoczenie torami cystern z benzolem – jedna jedna eksploduje przedwcześnie u nasady półwyspu, pozostałe Polacy likwidują strzałami z działka p-panc Bofors 37 mm wz. 36.

7 IX 1939

Od 04:30

Niemieckie przygotowanie ogniowe i ostrzał Westerplatte;
Kolejna próba rozpoznania walką pozycji obronnych Westerplatte prowadzona przez saperów i kompanię szturmową;
Zniszczenie bezpośrednim ostrzałem Wartowni nr 2.

Ok 10:00

Kapitulacja polskiej załogi podjęta po decyzji komendanta mjr. Henryka Sucharskiego

KAPITULACJA

SIŁY STRON PRZED BITWĄ

POLSKA

Ok 210 żołnierzy

1 działo piechoty
+2 działka p-panc

43 ckm/rkm/lkm

4 moździerze

Mjr Henryk Sucharski
komendant Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte

Kpt. Franciszek Dąbrowski
z-ca komendanta, dowódca kompanii wartowniczej

NIEMCY

ok. 2000 żołnierzy/
marynarzy/policjantów

1 okręt liniowy
Schleswig-Holstein
+ 2 okręty torpedowe
i pomocnicze Kriegsmarine

ok. 60 samolotów

ckm, artyleria,
moździerze

Gustav Kleikamp
kapitan okrętu "Schleswig-Holstein"

Por. Wilhelm Henningsen
dowódca kompani szturmowej, ginie z 1 na 2 września 1939 r. wskutek odniesionych ran

STRATY

NIEMCY

ok 50 zabitych — **ok 50**

ciężko rannych — **ok 150**

POLSKA

15 poległych — **15**

8 hospitalizowanych — **8**

po kapitulacji Polscy oficerowie, podoficerowie i żołnierze trafiają do oflagów — **ok 190**

PO BITWIE

21 września 1939 r. Adolf Hitler zwiedza teren walk na Westerplatte, ale nie wchodzi na pokład okrętu Schleswig-Holstein.

Zdjęcie arch. więźniowie maszerują na tle zabudowań Nowego Portu (Neufahrwasser)

- Wiele budynków Składnicy przetrwało niemieckie oblężenie w dobrym stanie.
- Od 10 września na Westerplatte docierają pierwsi polscy więźniowie celem uprzątnięcia terenu po bitwie – Niemcy tworzą obóz pracy na Westerplatte. Więźniowie rozbierają pozostałości po infrastrukturze Składnicy (m.in. Willa Oficerska) oraz grzebią poległych.
- Materiały z rozbiórki budynków i drut kolczasty z zasieków użyte są do budowy tworzącego się niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Stutthof.

PAMIĘĆ

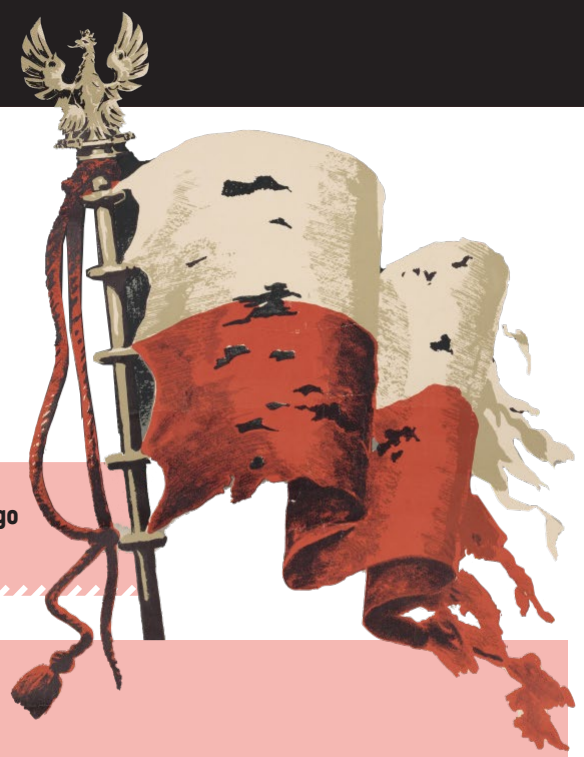

1945 r. Kapitan Franciszek Dąbrowski był inicjatorem powstania pierwszego Cmentarza Obrońców Westerplatte już w 1945 roku.

1 IX 1971 r. Prochy mjr. Sucharskiego – dowódcy Składnicy, sprowadzono z Włoch i pochowano na Westerplatte z honorami 1 września 1971 r.

22 VIII 2003 r. Pole bitwy na Westerplatte zostało uznane za Pomnik Historii rozporządzeniem Prezydenta RP

5 VIII 2012 r. Zmarł ostatni Westerplatczyk, mjr Ignacy Skowron.

2016–2020 r. Archeolodzy z MIIWŚ/oddział Westerplatte pozyskują ponad 50.000 zabytków. Szczątki 9 polskich obrońców odkryte w 2019 r. zostaną poddane identyfikacji i złożone z honorami państwowymi na zrewitalizowanym Cmentarzu Obrońców Westerplatte.

Łopata uzywana przez polskich więźniów z Westerplatte

Guzik z munduru kolejarza PKP

Plomby kolejowe z Westerplatte

Sygnowana porcelana z Kasyna Oficerskiego

Opracowanie merytoryczne: Wojciech Samól, Karol Szejko
Opracowanie graficzne: Małgorzata Paluch, tatastudio